

ЕСТЕТСКИ СПОРТОВИ
ИЗМЕЂУ УМЕТНОСТИ И СПОРТА

КЊИГА САЖЕТАКА

НАЦИОНАЛНИ
НАУЧНИ СКУП

ЕСТЕТСКИ
СПОРТОВИ
ИЗМЕЂУ
УМЕТНОСТИ
И СПОРТА

Београд, 27. и 28. октобар 2023.

**НАЦИОНАЛНИ НАУЧНИ СКУП
ЕСТЕТСКИ СПОРТОВИ ИЗМЕЂУ УМЕТНОСТИ И СПОРТА**

27. и 28. октобар 2023. Београд, Република Србија

Књига сажетака

Уредник:

Сања Мандарић

Универзитет у Београду – Факултет спорта и физичког васпитања
Београд, 2024.

Издавач: Универзитет у Београду – Факултет спорта и физичког васпитања

За Издавача: Сања Мандарић, декан

Уредник: Сања Мандарић

Дизајн и корице: Мирослав Бојковић

Штампа: 3Д+, Београд

Тираж: 20 примерака

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

796.011.7(048)

793.3 (048)

НАЦИОНАЛНИ научни скуп Естетски спортови између уметности и спорта (2023 ; Београд) Књига сажетака / Национални научни скуп Естетски спортови између уметности и спорта, 27. и 28. октобар 2023. Београд ; уредник Сања Мандарић. - Београд : Универзитет, Факултет спорта и физичког васпитања, 2024 (Београд : 3Д+). - 39 стр. ; 30 см Тираж 20. - Стр. 9: Поштоване колегинице и колеге, учесници Научног скупа / Сања Мандарић. - Регистар.

ISBN 978-86-89773-84-2

а) Спортска естетика -- Апастракти б) Уметност покрета -- Апастракти

COBISS.SR-ID 142554377

- Организатор:** Универзитет у Београду – Факултет спорта и физичког васпитања
- Уз суфинансирање:** Министарство науке, технолошког развоја и иновација, Републике Србије
- Стратешки партнери:** Универзитет уметности у Београду, Факултет драмских уметности
Универзитет уметности у Београду, Факултет музичке уметности
Ансамбл народних песама и игара Србије КОЛО
Удружење балетских уметника Србије
Гимнастички савез Србије
Савез за синхроно пливање Србије
Клизачки савез Србије

ПОЧАСНИ ОДБОР

- Др Роберт РОПРЕТ, редовни професор, председник Савета
Универзитет у Београду – Факултет спорта и физичког васпитања
- Милош ПАВЛОВИЋ, редовни професор, декан
Универзитет уметности у Београду, Факултет драмских уметности
- Мр Љиљана НЕСТОРОВСКА, декан
Универзитет уметности у Београду, Факултет музичке уметности
- Др Јарослава РАДОЈЕВИЋ, редовни професор у пензији
- Др Лепа РАДИСАВЉЕВИЋ, редовни професор у пензији

ПРЕДСЕДНИК НАУЧНОГ СКУПА

Др Сања МАНДАРИЋ, редовни професор

ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАР НАУЧНОГ СКУПА

Марко ВАСИЉЕВИЋ, асистент

НАУЧНИ ОДБОР

Председник научног одбора

Др Лидија МОСКОВЉЕВИЋ, ванредни професор

Универзитет у Београду - Факултет спорта и физичког васпитања

Чланови научног одбора

Др Александар ТАСКОВИЋ, редовни професор

Универзитет уметности у Београду, Факултет драмских уметности

Др Бранислав ЈЕВТИЋ, редовни професор

Универзитет у Београду - Факултет спорта и физичког васпитања

Др Бранка МАРКОВИЋ, ванредни професор

Универзитет у Београду - Факултет спорта и физичког васпитања

Др Вера ОБРАДОВИЋ ЉУБИНКОВИЋ, редовни професор

Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Факултет уметности

Др Војин ЈОВАНЧЕВИЋ

Покрајински секретаријат за образовање, прописе, управу и националне мањине - националне заједнице

Др Гордана ВЕКАРИЋ, доцент

Универзитет у Београду - Факултет спорта и физичког васпитања

Др Душко ИЛИЋ, редовни професор

Универзитет у Београду - Факултет спорта и физичког васпитања

Др Здравко РАНИСАВЉЕВИЋ, доцент

Универзитет уметности у Београду, Факултет музичке уметности

Др Јована ТРБОЈЕВИЋ ЈОЦИЋ, научни сарадник

Матица Српска, Нови Сад

Др Милан МАТИЋ, ванредни професор

Универзитет у Београду - Факултет спорта и физичког васпитања

Др Милинко ДАБОВИЋ, ванредни професор

Универзитет у Београду - Факултет спорта и физичког васпитања

Др Сандра РАДЕНОВИЋ, ванредни професор

Универзитет у Београду - Факултет спорта и физичког васпитања

Др Снежана РАДИСАВЉЕВИЋ ЈАНИЋ, редовни професор

Универзитет у Београду - Факултет спорта и физичког васпитања

Др Тијана ПУРЕНОВИЋ-ИВАНОВИЋ, ванредни професор

Универзитет у Нишу, Факултет спорта и физичког васпитања

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР

Председник организационог одбора

Др Слободанка Добријевић, доцент
Универзитет у Београду - Факултет спорта и физичког васпитања

Чланови организационог одбора

Ива БУБАЊА, асистент
Универзитет у Београду - Факултет спорта и физичког васпитања
Марко ЕРАК, асистент
Универзитет у Београду - Факултет спорта и физичког васпитања
Соња КОЦИЋ-ПАЈИЋ, асистент
Универзитет у Београду - Факултет спорта и физичког васпитања
Стефан НЕВИСТИЋ
Универзитет у Београду - Факултет спорта и физичког васпитања
Војислава ВАСОВИЋ
Клизачки савез Србије
Ива ПОПОВИЋ
Савез за синхроно пливање Србије
Иван МИЛЕУСНИЋ
Плесни савез Србије
Јелена ИВЕТИЋ
Гимнастички савез Србије
Маја КРАСИН МАТИЋ
Институт за уметничку игру
Нина ПЕКОВИЋ САВИЋ
Спортски савез Београда
Смиљана СТОКИЋ
Удружење балетских уметника Србије

ВЕБ ПОДРШКА

Ненад ПЕЛЕМИШ, веб администратор
„NENAD PELEMIŠ PR WEBIA“

Поштоване колегинице и колеге, учесници Научног скупа

Желим Вам добродошлицу на Универзитет у Београду - Факултет спорта и физичког васпитања и национални научни скуп под називом: „Естетски спортови између уметности и спорта“ и тематским подручјем: „Путевима кореографских рукописа“. Национални научни скуп је организован уз суфинансирање Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије и стратешку подршку Факултета драмских уметности и Факултета музичке уметности Универзитета уметности у Београду, Ансамбла народних песама и игара Србије КОЛО, Удружења балетских уметника Србије, Гимнастичког савеза Србије, Савеза за синхроно пливање Србије и Клизачког савеза Србије.

Историјско приступање термину кореографија, наводи на неологизам који се појављује у најмање две верзије између касног шеснаестог и касног седамнаестог века, како би се назвао нови начин вежбања и разумевања плеса. С друге стране, критички приступ разумевања термина кореографија наводи на чињеницу како синкретичка композиција „кореографије“ сажима и оцртава читаву констелацију концепата, који су дефинисани у неким полемикама теорије перформанса. Сходно томе, циљ научног скупа је да отвори дијалог између теоретичара уметности, естетичара, филозофа, затим теоретичара и практичара у спорту, истраживача у пољима друштвених и хуманистичких наука и студената који се едукују у овим областима и културалних активиста, и да се дефинишу одговори на питања везана за процесе стварања кореографије у уметничкој игри и естетским спортовима.

Захваљујући мултидисциплинарном контексту, позиву за национални научни скуп одазвали су се бројни истраживачи, професори, уметници, спортисти, плесачи, лекари, студенти, кореографи и тренери. На научном скупу презентовано је 5 позивних предавања истакнутих и признатих теоретичара и истраживача из простора уметности, спорта и медицине. Научни одбор је, према критеријумима који су расписани у позиву за национални научни скуп, након позитивне рецензије, прихватио 26 сажетака радова. У припремању Књиге сажетака, у свим радовима извршено је уједначавање личних података и методолошке структуре сажетка.

Свим ауторима честитам на успешној презентацији радова, са жељом да се наредне године поново окупимо и наставимо дијалог у области, у којој се преплићу култура, образовање и спорт.

Председник научног скупа
Др Сања Мандарић, редовни професор

Есејски сјоршови између умејности и сјорша

САДРЖАЈ

Агота ВИТКАИ-КУЧЕРА НА ПОЗОРНИЦИ: ПЕВАЊЕ УЗ ПЛЕС И МУЗИКУ	13
Александра СЕПЕР, Ненад ЈАНКОВИЋ, Милан МАТИЋ, Слободанка ДОБРИЈЕВИЋ ЕСТЕТИКА ПОКРЕТА У СПОРТУ	14
Анастасија КОЦИЋ, Јелена АЛЕКСИЋ, Јефимија СТОИЧИЋ УТИЦАЈ "ПЛИВАЊА ЗА БЕБЕ" НА УМЕТНИЧКО ПЛИВАЊЕ	15
Ања ЈОВАНОВИЋ СПЕЦИФИЧНЕ МОТОРИЧКЕ СПОСОБНОСТИ ВЕЖБАЧИЦА У ПОЛ-СПОРТУ	16
Владимир МИЛЕТИЋ, Жељко РАЈКОВИЋ, Дарко МИТРОВИЋ, Небојша ЈОТОВ КАНУ СЛОБОДНИ СТИЛ НА ДИВЉИМ ВОДАМА, ИСКОРАК ОД УОБИЧАЈЕНОГ СХВАТАЊА КАНУИСТИКЕ И КАЈАКАШТВА	17
Гордана ВЕКАРИЋ ПЛЕС КАО УНИВЕРЗАЛНИ ОБЛИК НЕВЕРБАЛНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ	18
Жељко РАЈКОВИЋ, Владимир МИЛЕТИЋ, Дарко МИТРОВИЋ, Небојша ЈОТОВ "MID WEST - FREE STYLE CANOEING" ПОКРЕТ И ЖИВОТНИ СТИЛ МИРНИХ ВОДА	19
Ива БУБАЊА, Марко ЕРАК, Соња КОЦИЋ-ПАЈИЋ РИТАМ И КОНТРОЛА ПОКРЕТА У ЏУДОУ - СИНТЕЗА ПРЕЦИЗНОСТИ И ЕСТЕТИКЕ	20
Ивана КОМПИРОВИЋ, Светлана ПЕТРОНИЈЕВИЋ ТРЕНД РАЗВОЈА СПОРТСКИХ ЛАТИНОАМЕРИЧКИХ ПЛЕСОВА	21
Ивана ТОМИЋ, Сања МАНДАРИЋ, Лидија МОСКОВЉЕВИЋ, Слободанка ДОБРИЈЕВИЋ РЕЛАЦИЈА ИЗМЕЂУ ПОСТИГЊУЋА НА ТЕСТУ ЗА ПРОЦЕНУ ОСЕЋАЈА ЗА РИТАМ И ПОКРЕТ И УСПЕШНОСТИ САВЛАДАВАЊА САДРЖАЈА НА ПРЕДМЕТИМА ИЗ ГРУПЕ ЕСТЕТСКИХ СПОРТОВА	22
Јефимија СТОИЧИЋ, Иван ЋУК, Анастасија КОЦИЋ КОРЕОГРАФИЈА У Е-СПОРТУ	23
Кристина БАЛАЋ, Магдалена ВУЛОВИЋ, Јована ТРБОЈЕВИЋ ЈОЦИЋ ПЕРФЕКЦИОНИЗАМ И ТАКМИЧАРСКА АНКСИОЗНОСТ У КОНТЕКСТУ СПОРТОВА ОРИЈЕНТИСАНИХ НА НИСКУ ТЕЛЕСНУ ТЕЖИНУ	24
Магдалена ВУЛОВИЋ, Кристина БАЛАЋ, Јована ТРБОЈЕВИЋ ЈОЦИЋ ПРЕДИКТОРИ ТАКМИЧАРСКЕ АНКСИОЗНОСТИ КОД СПОРТИСТА КОЈИ СЕ БАВЕ ЕСТЕТСКИМ СПОРТОВИМА	25

Маида ДРНДИЋ, Владимир МИЛОШЕВИЋ, Ана ОРЛИЋ, Ивана МИЛАНОВИЋ ИНТЕРЕСОВАЊА УЧЕНИКА СРЕДЊЕ АДОЛЕСЦЕНЦИЈЕ ЗА ПРОГРАМСКЕ САДРЖАЈЕ ИЗ РИТМИЧКЕ ГИМНАСТИКЕ И ПЛЕСОВА	26
Маја С. ВУКАДИНОВИЋ РАЗУМЕВАЊЕ ЗНАЧЕЊА ПОКРЕТА У КОНТЕКСТУ УМЕТНИЧКЕ ИГРЕ	27
Маја ЛАЗОВИЋ, Марко КАПЕЛЕТИ, Игор ЗЛАТОВИЋ, Милан МАТИЋ, Владимир МРДАКОВИЋ ПОВЕЗАНОСТ КИНЕМАТИЧКИХ ВАРИЈАБЛИ СА ЕКСПЕРТСКОМ ОЦЕНОМ КОД ОСНОВНОГ БАЛЕТСКОГ СКОКА ГРАНД ЖТЕ	28
Маја ЛАЗОВИЋ ИЗАЗОВИ ЗА УМЕТНИКА КАО РАДНИКА И РЕАЛНОСТ САВРЕМЕНОГ ПЛЕСА	29
Марко КАПЕЛЕТИ, Иван РУЖИЋ, Игор ЗЛАТОВИЋ, Милан МАТИЋ, Владимир МРДАКОВИЋ ПОУЗДАНОСТ ТЕРЕНСКИХ ТЕСТОВА ЗА ПРОЦЕНУ РИЗИКА ОД ПОВРЕДЕ ПРЕДЊЕГ УКРШТЕНОГ ЛИГАМЕНТА И МОГУЋНОСТ ЊИХОВЕ ПРИМЕНЕ У ЕСТЕТСКИМ СПОРТОВИМА	30
Милош МАРКОВИЋ, Марија РЕВИЦКА ПОВРЕДЕ У ФОЛКОЛОРУ	31
Милош МУДРИЋ, Ива БУБАЊА КАТЕ КАО ЕСТЕТСКИ ОБЛИК ПРАКТИКОВАЊА КАРАТЕА	32
Огњен ПУЗОВИЋ СКИ БАЛЕТ	33
Сандра РАДЕНОВИЋ, Бранка САВОВИЋ МАРАДОНА И МАЈКЛ ЏЕКСОН: ДУПЛИ ПАС И/ИЛИ ПЛЕС	34
Соња КОЦИЋ-ПАЈИЋ, Марко ЕРАК, Ива БУБАЊА АРТИСТИЧНОСТ У ЖЕНСКОЈ СПОРТСКОЈ ГИМНАСТИЦИ	35
Тијана ГРЧИЋ НАВИКЕ У ИСХРАНИ ПЛЕСАЧА АНСАМБЛА НАРОДНИХ ИГАРА И ПЕСАМА СРБИЈЕ „КОЛО“	36
Тијана ПУРЕНОВИЋ-ИВАНОВИЋ, Верица ВЕЛИЧКОВИЋ, Стефан ЂОРЂЕВИЋ, Данијела ЖИВКОВИЋ, Анђела ЂОШИЋ, Наташа РОШКА, Саша ЈОВАНОВИЋ ЗАСТУПЉЕНОСТ ПОСТУРАЛНИХ ПОРЕМЕЋАЈА КИЧМЕНОГ СТУБА У РИТМИЧКОЈ ГИМНАСТИЦИ	37
Saša JOVANOVIĆ, Aleksandra BELIĆ, Snežana BIJELIĆ, Tijana PURENOVIĆ-IVANOVIĆ EFFECTIVENESS OF THREE TRAINING METHODS IN TEACHING SOCIAL DANCES TO YOUNG SCHOOL-AGE CHILDREN: A COMPARATIVE STUDY	38
ИНДЕКС АУТОРА	39

НА ПОЗОРНИЦИ: ПЕВАЊЕ УЗ ПЛЕС И ГЛУМУ

Агота ВИТКАИ-КУЧЕРА

Универзитет у Новом Саду, Академија уметности, Нови Сад, Србија

Певање уз плес и глуму представља велики изазов јер се од извођача захтева поседовање доброг слуха и осећаја за ритам, добра координација покрета, способност повезивања покрета са певањем, као и добра вокална и физичка кондиција. Како би се извођачи осећали сигурно и самоуверено, а истовремено остали доследни улози коју тумаче, неопходно је да осим талента поседују и висок ниво вештина и обуке. Истовремено извођење три активности (певања, плеса и глуме) може бити физички веома захтевно те је потребна већа снага и издржљивост, како би се одржала иста енергија током целог наступа, посебно када су у питању интензивније, енергичније кореографије у дужем трајању, као и вокално захтевније песме. Певање захтева правилну контролу даха како се не би нарушиле музичке фразе и како би се одржале прецизне тонске висине. Поједини покрети, уколико нису адекватно увежбани и уколико извођач не поседује физичку ни вокалну кондицију, могу пореметити певачке делове. Плес и истовремено певање захтевају способност координације покрета тела, укључујући рад ногу, покрете руку и гестове, уз одржавање правилне вокалне технике. Може бити изазовно извести прецизне плесне кораке, а истовремено производити јасно и контролисано певање. Уз посвећеност, дисциплину и праксу, могуће је развити вештину плесања, певања и глуме у исто време. У раду су приказани резултати посебно креираног упитника који су попунили глумци-певачи, који имају искуства и праксу у позориштима где се негује и музички израз (истовремено певање, плес и глума).

Кључне речи: истовремено певање и плес, глумац, вокална и физичка кондиција.

ЕСТЕТИКА ПОКРЕТА У СПОРТУ

Александра СЕПЕР, Ненад ЈАНКОВИЋ, Милан МАТИЋ, Слободанка ДОБРИЈЕВИЋ

Универзитет у Београду, Факултет спорта и физиког васпитања, Београд, Србија

Естетика је филозофска дисциплина која за свој предмет има уметност и уметничку делатност (Узелац, 2021). Своје место у спорту првенствено налази у групи естетских спортова, код којих је уметничка компонента веома изражена, али је присутна и у спортским гранама које се никада не би окарактерисале као естетске. Овај феномен се може објаснити разноврсношћу естетских својстава. Према томе, циљ овог рада је да дефинише основне појмове естетике, објасни повезаност естетике и спорта кроз призму естетских вредности покрета у спорту. Домен естетике потпуније се може сагледати и боље разумети када се упознају њени основни појмови, као што су „естетска својства“, „естетски доживљај“ и „естетски став“. Веза ових појмова са феноменом спорта је вишеструка и сагледава се једним делом кроз телесну естетику - лепоту тела спортискиња/спортиста која се може посматрати као нека врста постулата, посебно када је врхунски спорт у питању. Поред лепоте тела, у спорту се вреднују и сами покрети, који се могу сагледати из угла естетике. Естетика покрета, у системима естетских спортова, се огледа у прецизности покрета, у мекоћи извођења покрета, у томе што тај покрет не може свако да изведе са свим његовим техничким детаљима. Лепоту покрета одликује у великој мери техничко савршенство, логична повезаност елемената технике, као и усклађеност музике и покрета. Спортски резултат не зависи од естетских вредности ипак садрже у себи естетске елементе, јер савршенство извођења технике покреће естетски доживљај и остале естетске квалитете.

Кључне речи: уметност, култура тела, спортска техника.

УТИЦАЈ "ПЛИВАЊА ЗА БЕБЕ" НА УМЕТНИЧКО ПЛИВАЊЕ

Анастасија КОЦИЋ^{1,2}, Јелена АЛЕКСИЋ¹, Јефимија СТОИЧИЋ³

¹Универзитет у Београду, Факултет спорта и физичког васпитања, Београд, Србија

²Универзитет уметности у Београду, Београд, Србија

³Универзитет у Нишу, Факултет уметности, Ниш, Србија

Уметничко (синхроно) пливање је креативан спорт који представља комбинацију неколико спортских дисциплина. Елементи пливања, гимнастике и плеса стапају се у јединствени вид уметности. Овај плес под водом захтева прецизност и савршенство какво се постиже комплексном припремом синхроних пливачица још од најранијег доба. „Беби пливање“ може да их припреми и да им олакша улазак у свет уметничког пливања. Ова врста „пливања“ упознаје бебе с водом, ослобођа их страха од воде, учи их да се одржавају на води и савладавају основне елементе и фигуре кроз које истражују воду, а и да постепено, у каснијем узрасту, правилно савладавају технике пливања које су неопходне за овај спорт. Девојчице старости од три године кроз синхроно пливање стичу физичку спремност, развијају тимски дух, истрајност, организованост и креативност, а већ са пет година почињу да уче елементе синхроног пливања тј. фигуре. Синхроно пливање је захтеван спорт и пливачице морају поседовати способност да изведу разноврсна кретања, укључујући и ротације око различитих оса тела, да се савршено оријентишу под водом и имају високи ниво координационих способности као и перфектну контролу даха, а све то у складу са музиком. Боравак у води даје позитивне ефекте на повећање плућног капацитета, развој припадости, бољу комуникацију, посвећеност и организованост. Поред социјалног аспекта и развоја моторике, развија се и осећај за уметност. Анализом доступне литературе о синхроном пливању уочава се да постоји мали број информација о овој теми. Откривање нових научних достигнућа у оквиру овог спорта и њихова примена допринеће квалитетнијој припреми, а самим тим и омогућити постизање врхунских резултата.

Кључне речи: синхроно пливање, кореографија, фигуре, спорт.

СПЕЦИФИЧНЕ МОТОРИЧКЕ СПОСОБНОСТИ ВЕЖБАЧИЦА У ПОЛ-СПОРТУ

Ања ЈОВАНОВИЋ

Полденс академија, Београд, Србија

Циљ рада је утврдити утицај тренинга пол-спорта на моторичке способности и физичке параметре учесница. За процену моторичких способности коришћена је Еурофит батерија тестова. Кроз статистичку анализу података, истраживање је усмерено на разлике у индексу телесне масе (БМИ), снази стиска шаке, времену издржаја у згибу и другим аспектима моторичких способности између експерименталне и контролне групе. Резултати показују значајне разлике у снази стиска шаке и времену издржаја у згибу, наглашавајући значај снаге горњег дела тела у пол-спорту. Други мерени параметри нису показали статистички значајне разлике између група. Ово истраживање пружа важан увид у моторичке аспекте пол-спорта и може послужити као основа за побољшање тренинг програма и подизање стандарда у овом изазовном спорту.

Кључне речи: пол-спорт, моторичке способности, Еурофит батерија тестова.

КАНУ СЛОБОДНИ СТИЛ НА ДИВЉИМ ВОДАМА, ИСКОРАК ОД УОБИЧАЈЕНОГ СХВАТАЊА КАНУИСТИКЕ И КАЈАКАШТВА

Владимир МИЛЕТИЋ¹, Жељко РАЈКОВИЋ¹, Дарко МИТРОВИЋ¹, Небојша ЈОТОВ²

¹Универзитет у Београду, Факултет спорта и физичког васпитања, Београд, Србија

²Висока Спортска и здравствена школа струковних студија, Београд, Србија

Поред вештине која се и иначе вреднује, сваки спорт одликује и естетска компонента која је обично скривена оку обичног посматрача. Тако и кану спорт поред уобичајене диференцијације доживљава и свој уметнички израз. Валт Блацкадер 1968. године иновира сопствене технике за улазак у брзак бочно и уназад, чиме промовише рекреативни облик кануа такође познат као играње чамцем. Такмичарски део следи 1990-их, али је тек 2006. Међународна кану федерација признала кану слободни стил као званичну дисциплину, која се даље организује на светском нивоу. Кану слободни стил је кајак-кану дивљеводашка спортска дисциплина где такмичари добијају поене за фигуре, превртања, зароне и „ескимотаже“ у ограниченом временском периоду. Такмичења се одржавају на воденом току са израженим буковима, стајаћим и повратним таласима, лиманима, „рупама“ и „држачима“ који се типично формирају на дну малих каскада, и сусретању спорог и брзог тока воде. На интернационалним такмичењима, спортисти изводе технике (почетне, основне и бонус) сличне сноуборду, сурфовању и клизању добијајући и поене за стил. Поред изражене естетске вредности, играње чамцем даје и значајан допринос увежбавању које спада у сферу надситуационог тренинга за остале појавне облике кајака и кануа како на мирним тако и на дивљим водама. Додатно оцењивање стила доприноси финим разликама у ефективности и ефикасности што може бити преузето и коришћено у свакодневном увежбавању ширег опсега техничких елемената у свим кану и другим спортским дисциплинама.

Кључне речи: веслање, вештина, уметност, ефективност, ефикасност.

ПЛЕС КАО УНИВЕРЗАЛНИ ОБЛИК НЕВЕРБАЛНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ

Гордана ВЕКАРИЋ

Универзитет у Београду, Факултет спорта и физичког васпитања, Београд, Србија

Плес омогућава појединцима да се повежу с другима на дубљим нивоима, а најважнији аспект који чини плес моћним обликом комуникације је његова способност емоционалног повезивања појединаца. Док је за вербалну комуникацију потребно имати језичку компетенцију и компетенцију кода, плес практикују људи свих култура кроз и има својство да превазилази језичне и културне баријере, допуштајући појединцима да комуницирају и изразе своје емоције и мисли. Циљ рада је да се истраже улоге и облици невербалне комуникације кроз плес као сложене форме уметничког изражавања која може да се анализира из перспективе комуникологије као дисциплине која се бави проучавањем комуникације као процеса размене информација, идеја емоција у различитим контекстима и друштвеним околностима. Плес је облик уметности који надилази границе, повезује људе из различитих култура и порекла и ствара универзално разумевање и уважавање људског искуства. У раду се представљају неке од форми плеса које служе као средство за преношење сложених идеја и концепата. Доказ за ово налазимо у разним сферама друштвеног живота кроз историју. У примитивним друштвима племена су играла да би призвала кишу, у античко доба народи су плесали како би удовољили својим боговима. Ритуални, позоришни, плесни и глумачки језик је директно повезан са потребом да се кроз покрет изразе осећања и расположења. Као снажан облик невербалне комуникације плес омогућава појединцима и колективитетима да пренесу врло сложене идеје. Кроз кореографију, плесачи могу пренети апстрактне концепте, као што су слобода и правда.

Кључне речи: комуникололгија, плес, невербална комуникација, покрет.

"MID WEST - FREE STYLE CANOEING" ПОКРЕТ И ЖИВОТНИ СТИЛ МИРНИХ ВОДА

Жељко РАЈКОВИЋ, Владимир МИЛЕТИЋ, Дарко МИТРОВИЋ, Небојша ЈОТОВ

¹Универзитет у Београду, Факултет спорта и физичког васпитања, Београд, Србија

²Висока Спортска и здравствена школа струковних студија, Београд, Србија

Америчка кану асоцијација дефинише кану слободног стила као „уметност и науку“ веслања на мирној води, где се наглашава глатко, ефикасно веслање и прецизна контрола чамца. Своје порекло покрет вуче од северноамеричких индијанаца који су кану користили као средство за лов, риболов, рат и транспорт људи и робе. Деонице веслања су биле велике и веслало се полако, без буке, са минималним покретима тела и максимално ефикасно. Током периода колонизације америчког континента досељеници додатно развијају детаљну методичку обучавања са више нивоа обуке где се инсистира на вештини насупрот брзини. Покрет делује у правцу развоја рекреације али и едукације који свој значај и место има у свим појавним облицима кајака и кануа. На такмичењима кануисти слободним стилем обучени у свечану одору веслају уз музику чинећи веслање веома блиским уметности. Такмичења се организују као појединачна али и као екипна, где група од 5 чамца (енг. canoe dance / canoe ballet) врши промене кретања усклађено синхронизовано или испуњавајући предвиђену кореографију. Не одустајући од тврдње да су сви спортови заправо естетски и да они други не постоје, закључује се да је понекад потребно погледати проблем из другог угла или под другим условима. Једно од могућих тумачења посебног у веслању слободним стилем је управо у спорим и повезаним покретима, када је могуће стићи увидети односе између трајања и амплитуда кретања, који уколико су блиски односима златног пресека, Фибоначијевом низу или обрасцу функционисања природе могу се учинити пријатним, лепим или естетским. У случају фаворизовања брзине лепота често измиче могућностима наших чула.

Кључне речи: веслање, естетика, златни пресек, Фибоначијев низ.

РИТАМ И КОНТРОЛА ПОКРЕТА У ЦУДОУ - СИНТЕЗА ПРЕЦИЗНОСТИ И ЕСТЕТИКЕ

Ива БУБАЊА, Марко ЕРАК, Соња КОЦИЋ-ПАЈИЋ

Универзитет у Београду, Факултет спорта и физичког васпитања, Београд, Србија

Циљ истраживања је утврдити значај ритма у контексту цудоа, борилачке вештине која комбинује техничку прецизност и физичку снагу. Фокусирајући се на координацију покрета, брзину реакције, контролу покрета, синхронизацију са противником и менталну фокусираност, истражује се како је ритам један од важних елемената који утичу на побољшање перформанси цудиста. Кроз анализу техничких елемената цудоа и њихову повезаност с ритмом, утврђено је како ова борилачка вештина постаје више од физичког напора, постаје уметност која комбинује хармонију покрета са техничком изврсношћу. Осим тога, утврђено је како ритам утиче на менталну чврстину цудиста, омогућавајући им на тај начин да остану фокусирани и смирени током меча. Истраживање доприноси разумевању везе између уметности покрета и борилачке вештине, указујући на важност ритма као кључног фактора у развоју вештина и менталне дисциплине цудиста.

Кључне речи: цудо, ритам, прецизност, естетика, борилачке вештине.

ТРЕНД РАЗВОЈА СПОРТСКИХ ЛАТИНОАМЕРИЧКИХ ПЛЕСОВА

Ивана КОМПИРОВИЋ, Светлана ПЕТРОНИЈЕВИЋ

Универзитет „Унион – Никола Тесла“, Факултет за спорт, Београд, Србија

Циљ истраживања је да се установе промене у компонентама спортских латиноамеричких плесова, временски периоди у којима су се оне дешавале, да ли су се појављивале истовремено у свих пет плесова као и да ли се, на основу добијених података, може предвидети њихов даљи развој. У истраживању је примењена квалитативна анализа са методом научне дескрипције и класификације. Узорак испитаника чини укупно 287 врхунских плесних парова, који су посматрани у финалним круговима највећих светских такмичења. Анализирано је по шест компоненти за сваки од пет плесова: самба, ча ча ча, румба, пасо добле и џајв. Компоненте за анализу су техника, музичка пратња, кореографија, партнерске вештине, костими и правила оцењивања. На основу прегледа видео снимака урађен је детаљан опис компоненти и промена у њиховом развоју у сваком од пет плесова, као и упоредна анализа која је омогућила формулисање закључака. Установљено је да постоје временски периоди у којима су се промене догађале истовремено у свим плесовима, нарочито у техници и кореографији (1975, 1985, 1997, 2007 и 2014 – 2022). Промене у музичкој пратњи су се концентрисале у периоду од 1972. до 1997. године. Партнерске вештине су се мењале три пута до 2007. године. Плесни костими су се мењали у периодима који немају правилне размаке и од 2000. године они су разноврсни. Правила су се убрзано мењала од 2009. године. Установљено је да постоје временски периоди у којима се могу идентификовати промене у компонентама спортских латиноамеричких плесова, чиме је остварен циљ рада и отворен простор за будућа истраживања.

Кључне речи: техника, музичка пратња, кореографија, партнерске вештине, правила.

РЕЛАЦИЈА ИЗМЕЂУ ПОСТИГНУЋА НА ТЕСТУ ЗА ПРОЦЕНУ ОСЕЋАЈА ЗА РИТАМ И ПОКРЕТ И УСПЕШНОСТИ САВЛАДАВАЊА САДРЖАЈА НА ПРЕДМЕТИМА ИЗ ГРУПЕ ЕСТЕТСКИХ СПОРТОВА

Ивана ТОМИЋ, Сања МАНДАРИЋ, Лидија МОСКОВЉЕВИЋ, Слободанка ДОБРИЈЕВИЋ
Универзитет у Београду, Факултет спорта и физичког васпитања, Београд, Србија

Једно од важних питања при креирању или одабиру тестова склоности и способности на пријемном испиту за упис на Факултет спорта и физичког васпитања јесте да ли су они одговарајући предиктори успешности кандидата у савладавању одређених садржаја на студијама. Да би се добио одговор на ово питање, организовано је истраживање у коме је анализирано постигнуће две генерације студената на Тесту за процену осећаја за ритам, покрет и музикалност на пријемном испиту, као и њихова успешност савладавања практичних садржаја на предметима Теорија и методика плесова и Теорија и методика ритмичке гимнастике. Циљ рада био је утврдити повезаност између постигнућа студената на Тесту за процену осећаја за ритам, покрет и музикалност на пријемном испиту и њихове успешности на практичном испиту предмета Теорија и методика плесова и Теорија и методика ритмичке гимнастике. Истраживање је реализовано на узорку две узастопне генерације студената, уписаних 2016/17. и 2017/18. године, што је укупно 319 студената, од којих је 230 мушкараца и 89 девојака. Подаци о постигнућу студената на пријемном испиту и практичном делу испита на предметима Теорија и методика плесова и Теорија и методика ритмичке гимнастике, обрађени су одговарајућим статистичким процедурама у програму SPSS 21 i Excel 2015. Резултати истраживања показали су да постоји позитивна умерена до висока корелација између посматраних садржаја. Разлике у постигнућу између студената и студенткиња констатоване су у оквиру свих посматраних садржаја. Предиктивност теста са пријемног испита је већа код студенткиња, посебно када је у питању предмет Теорија и методика ритмичке гимнастике. Девојке су у свим садржајима показале виши степен постигнућа у односу на мушкарце.

Кључне речи: плес, ритмичка гимнастика, оцена, пол.

КОРЕОГРАФИЈА У Е-СПОРТУ

Јефимија СТОИЧИЋ³, Иван ЂУК¹, Анастасија КОЦИЋ^{1,2}

¹Универзитет у Београду, Факултет спорта и физичког васпитања, Београд, Србија

²Универзитет уметности у Београду, Београд, Србија

³Универзитет у Нишу, Факултет уметности, Ниш, Србија

Е-спорт се изузетно брже развио и професионализовао у поређењу са класичним спортовима, захваљујући појави технологија виртуелне реалности, проширене стварности и вештачке интелигенције. Примарно средство за унос података и интеракцију Е-спортисте и рачунара су некада биле само руке, а сада се користе покрети очију, стопала или целог тела. На тај начин се комуницира с виртуелним окружењем или се креће с „једног места на друго“. То се постиже различитим контролерима и носивим интерфејсима. Данашња технологија је способна да произведе хиперреалистична виртуелна окружења. Е-спорт захтева комбинацију: стратешког разумевања, прецизног покрета, брзе реакције, одличне комуникације, кореографије и друго. Кореографи, удруживши снаге са композиторима, дизајнерима, инжењерима и програмерима, повезују све делове у једну естетску целину креативно користећи простор. Корени кореографије потичу из компоновања покрета за плес и људско тело, а свако играње видео игара је „облик плеса“. Кореографија и плес у Е-спорту се могу сагледати: директно у игри где играчи користе контролере покрета да опонашају кореографију плесача на екрану; преко алата за компоновање покрета који користе кореографи; преко полуаутоматизованог процеса који представља комбинацију уноса података кореографа и вештачке интелигенције; преко процеса стварања колективне кореографије у сложеном аудио-визуелном простору и преко алата којим плесачи директно на сцени стварају кореографију. Могућност преношења покрета преко сензора на дигитално поље за игру проширује границе интеракције човека и рачунара. Е-спорт може бити образовни алат за повећање интересовања за плес и уметност, а активно играње видео игара може бити савршен увод људима да буду физички активнији. Такође, као нова и узбудљива индустрија има много потенцијала за даља истраживања.

Кључне речи: виртуелна реалност, проширена стварност, вештачка интелигенција, плес, видео игре.

ПЕРФЕКЦИОНИЗАМ И ТАКМИЧАРСКА АНКСИОЗНОСТ У КОНТЕКСТУ СПОРТОВА ОРИЈЕНТИСАНИХ НА НИСКУ ТЕЛЕСНУ ТЕЖИНУ

Кристина БАЛАЋ, Магдалена ВУЛОВИЋ, Јована ТРБОЈЕВИЋ ЈОЦИЋ

Универзитет у Крагујевцу, Заједнички студијски програм Психологија, Крагујевац, Србија

Спортови оријентисани на ниску телесну тежину и низак проценат масног ткива, а посебно естетски спортови, које карактерише нагласак на грациозности, прецизности и уметничком изразу, често постављају јединствене психолошке захтеве пред спортисте. Циљ истраживања је испитивање односа између нивоа анксиозности и перфекционизма који се јавља у групи спортиста у спортовима где је акценат на телесној тежини и онима који су у спортовима где то није. Узорак се састојао од 58 испитаника (25 мушког пола), просечне старости од 22.8 година, који се баве спортом оријентисаним на телесну тежину (39 испитаника) и спортовима где то није битан фактор. Примењен је упитник спортске анксиозности (SAS-2; Smith et al., 2006) који издваја три субскеале: брига, соматска анксиозност и проблеми у концентрацији; мултидимензионални упитник перфекционизма у спорту (Madigan, 2016) који издваја четири субскеале – тежња ка перфекционизму, негативне реакције на несавршеност, родитељски притисак, притисак тренера. Ман-Витнијев тест је показао статистички значајну разлику у нивоу соматске анксиозности ($U=140.50$, $z=-3.82$, $p<.01$), бригае ($U=226.00$, $z=-2.401$, $p<.01$) и проблема у концентрацији ($U=204.00$, $z=-2.783$, $p<.01$) и субскеале перфекционизма - негативне реакције на несавршеност ($U=193$, $z=-2.948$, $p<.01$) између спортиста који се такмиче у спортовима оријентисаним на телесну тежину и спортиста који се не такмиче у таквим спортовима. Спортисти који се баве спортовима оријентисаним на телесну тежину постижу више скорове на све три субскеале предтакмичарске анксиозности и субскеали негативне реакције на несавршеност. Резултати указују на значај ране превенције са циљем изградње резилијентности, бољег менталног здравља и последично бољег перформанса спортиста који се баве спортовима где постоји повишен притисак око задовољавајућег изгледа тела.

Кључне речи: естетски спорт, перформанс, фактори ризика, изглед тела.

ПРЕДИКТОРИ ТАКМИЧАРСКЕ АНКСИОЗНОСТИ КОД СПОРТИСТА КОЈИ СЕ БАВЕ ЕСТЕТСКИМ СПОРТОВИМА

Магдалена ВУЛОВИЋ, Кристина БАЛАЋ, Јована ТРБОЈЕВИЋ ЈОЦИЋ

Универзитет у Крагујевцу, Заједнички студијски програм Психологија, Крагујевац, Србија

Такмичарска анксиозност је психолошко стање које прати осећај напетости, нервозе и бриге који могу ометати учинак спортиста. Циљ истраживања јесте испитати повезаност година, пола, дужине бављења спортом, слике тела, перфекционизма и стратегија превладавања стреса са такмичарском анксиозношћу спортиста који се баве естетским спортовима. Узорак се састојао од 39 испитаника (14 мушког пола), просечне старости од 24,37 година, који се баве естетским спортом на полупрофесионалном и рекреативном нивоу. Примењен је упитник спортске анксиозности (SAS-2; Smith et al., 2006), који издваја три субскеале: брига, соматска анксиозност и проблеми у концентрацији; мултидимензионални упитник перфекционизма у спорту (Madigan, 2016), који издваја четири субскеале – тежња ка перфекционизму, негативне реакције на несавршеност, родитељски притисак, притисак тренера; упитник о стратегијама превладавања стреса (COPE; Carver, 1997) који издваја три субскеале: стратегије усмерене на проблем, стратегије усмерене на емоције и избегавање; те упитник о слици тела спортиста (de Bruin, 2011). Субскеале перфекционизма, стратегија превладавања стреса и слике тела представљају значајан предикторски модел Бриге ($F(6,511)=8,401$, $p < .01$) и објашњава 53,9% варијансе, док овакав модел није био статистички значајан за соматску анксиозности и проблеме у концентрацији. Као значајан индивидуални предиктор издваја се субскеала Негативне реакције на несавршеност ($\beta = .470$, $p < .01$). Спортисти који негативно реагују на несавршености ће у већој мери имати изражену предтакмичарску анксиозност у виду забринутости око свог извођења. Добијени резултати указују на значај развоја ефикасних интервенција, програма обуке и система психолошке подршке који ће помоћи спортистима да управљају такмичарском анксиозношћу, на начин да побољшају перфекционистичке тежње, осигуравајући најоптималнији перформанс под притиском, посебно у естетским спортовима.

Кључне речи: такмичарска анксиозност, фактори ризика, перфекционизам, слика тела.

ИНТЕРЕСОВАЊА УЧЕНИКА СРЕДЊЕ АДОЛЕСЦЕНЦИЈЕ ЗА ПРОГРАМСКЕ САДРЖАЈЕ ИЗ РИТМИЧКЕ ГИМНАСТИКЕ И ПЛЕСОВА

Маида ДРНДИЋ, Владимир МИЛОШЕВИЋ, Ана ОРЛИЋ, Ивана МИЛАНОВИЋ

Универзитет у Београду, Факултет спорта и физичког васпитања, Београд, Србија

Програм физичког и здравственог васпитања предвиђа реализацију садржаја ритмичке гимнастике и плесова, као важних елемената моторичке и културне писмености сваког човека. Циљ истраживања је био испитати степен реализације ових садржаја у школама, као и интересовања ученика за њих. Узорак је чинило 265 ученика оба пола (145 девојчица) 7. и 8. разреда основне школе. За потребе истраживања конструисан је упитник који је обухватио питања о степену реализације садржаја ритмичке гимнастике и плесова у структури програмских садржаја наставе физичког и здравственог васпитања, као и питања о интересовањима ученика за ову врсту активности. Резултати су показали да реализација садржаја ритмичке гимнастике и плесова, предвиђених Програмом физичког и здравственог васпитања, изостаје чешће него реализација спортских игара, гимнастике и атлетике. Чак 56% ученика је изјавило да се у њиховим школама не реализују садржаји ритмичке гимнастике, 61% је то изјавило за народне плесове, док се 88% оваквих одговора односило на класичне и модерне плесове. Резултати откривају да интересовања ученика за ритмичку гимнастику и плесове нису на високом нивоу, што може бити последица недовољне реализације ових програмских садржаја. Надаље, резултати т-теста за независне узорке доследно показују да ученице изражавају веће интересовање за ове садржаје од ученика: ритмичка гимнастика, $M_m=2,97$, $M_{\check{z}}=3,42$, $t(263)= -2,78$, $p<.01$; народни плесови, $M_m=2,65$, $M_{\check{z}}=3,22$, $t(263)= -3,13$, $p<.01$; модерни плесови, $M_m=2,53$, $M_{\check{z}}=3,19$, $t(263)= -3,73$, $p<.01$; класични плесови, $M_m=2,51$, $M_{\check{z}}=3,12$, $t(263)= -3,50$, $p<.01$. Имајући у виду добијене резултате, може се закључити да је у настави физичког и здравственог васпитања потребно доследно реализовати садржаје ритмичке гимнастике и плесова, како би интересовања ученика за њих била израженија.

Кључне речи: физичко и здравствено васпитање, програмски садржаји, естетски спортови.

РАЗУМЕВАЊЕ ЗНАЧЕЊА ПОКРЕТА У КОНТЕКСТУ УМЕТНИЧКЕ ИГРЕ

Маја С. ВУКАДИНОВИЋ

Новосадски центар за истраживање плеса и уметност фламенка – La sed gitana, Нови Сад, Србија

Рад се бави испитивањем различитих аспеката уметничке игре који утичу на формирање значења покрета како код извођача тако и код публике. Испитује се шта је то што се може саопштити кроз покрет у уметничкој игри и због чега је важно разумети значење играчког покрета. Разматрају се два значајна аспекта, први који се тиче оних садржаја које у вези са значењем уноси човек, и други аспект који се односи на она значења које потичу од саме игре. Када је реч о првом аспекту, приступа се кроз анализу у односу на широко поље психологије плеса и уметничке игре. Оно укључује могућност да се значење покрета разуме са становишта кореографа, извођача, публике и ширег културолошког контекста. У том смислу дискутују се карактеристике личности кореографа и извођача а посебна пажња се посвећује и различитим типовима публике који у складу са својим специфичностима могу значајно утицати на обликовање значење покрета. Други аспект анализе значења играчког покрета односи се на елементе који су катактеристични за саму игру. Ту спадају одреднице као што је конкретан тип игре, али и формалне карактеристике које одређују сваки тип игре понаособ. То су играчка техника, динамика, комплексност и ниво елеганције покрета. У закључку рада разматра се значај ове теме с обзиром на то да је константан дијалогски однос и предуслов и циљ формирања многоструког значења играчког покрета. Посебно се истиче да у том дијалогском односу градитеља значења учествују не само кореограф, извођач и публика, већ и сама игра као специфичан носилац унапред датог и релативно одеђеног значења.

Кључне речи: значење покрета, кореограф, извођач, публика.

ПОВЕЗАНОСТ КИНЕМАТИЧКИХ ВАРИЈАБЛИ СА ЕКСПЕРТСКОМ ОЦЕНОМ КОД ОСНОВНОГ БАЛЕТСКОГ СКОКА ГРАНД ЖТЕ

Маја ЛАЗОВИЋ¹, Марко КАПЕЛЕТИ², Игор ЗЛАТОВИЋ², Милан МАТИЋ², Владимир МРДАКОВИЋ²

¹Плесни студио „Макореографија“, Београд, Србија

²Универзитет у Београду, Факултет спорта и физичког васпитања, Београд, Србија

Експертска оцена у естетским спортовима представља квантификацију квалитета и естетике изведеног покрета на основу низа критеријума. Циљ овог истраживања је да се испита повезаност одабраних кинематичких варијабли са експертском оценом основног балетског скока гранд жте. Узорак испитаника чинило је 10 плесачица (узраста 11-15 година). Експертску оцену за сваки изведени скок давали су независни оцењивачи у распону од 1 до 10. Узорак варијабли чинило је 25 кинематичких варијабли забележених током фазе одскока, лета и доскока. Видео анализом у програму „Kinovea“ урађена је кинематичка анализа скокова. Варијабле код којих је показана веома јака повезаност са експертском оценом су: висина одскока у фази лета ($r=0,85$, $r^2=0,72$, $p<0,01$), максимална амплитуда распона ногу у фази лета ($r=0,87$, $r^2=0,76$, $p<0,01$), угао између ноге у заножењу и трупа у фази лета ($r=-0,82$, $r^2=0,67$, $p<0,01$) и нападни угао ноге у предножењу у тренутку доскока ($r=0,85$, $r^2=0,72$, $p<0,01$). Јаку повезаност показују: достигнута висина скока у фази лета ($r=0,79$, $r^2=0,63$, $p<0,01$), дужина распона ногу у тренутку максималне амплитуде распона ($r=0,77$, $r^2=0,59$, $p<0,01$) и однос дужина горњег и доњег дела тела у тренутку максималне амплитуде распона ногу ($r=-0,74$, $r^2=0,54$, $p<0,05$). Тенденцију ка статистичкој значајности са умереном повезаношћу показује: брзина тежишта тела у тренутку одскока ($r=0,60$, $r^2=0,35$, $p=0,069$) и угао у зглобу кука ноге у предножењу у тренутку доскока ($r=0,60$, $r^2=0,36$, $p=0,067$). Резултати овог истраживања показују да велики број кинематичких варијабли има умерену до веома јаку повезаност са експертском оценом, што указује да се применом кинематичке анализе може извршити процена квалитета технике основног балетског скока гранд жте.

Кључне речи: техника, естетика, критеријуми, биомеханика.

ИЗАЗОВИ ЗА УМЕТНИКА КАО РАДНИКА И РЕАЛНОСТ САВРЕМЕНОГ ПЛЕСА

Маја ЛАЗОВИЋ

Београдска академија пословних и уметничких струковних студија, Београд, Србија

Овај рад описује неколико кључних дебата у социологији, културној и уметничкој политици и медијској индустрији о системској несигурности и нестабилности рада од самог његовог настанка на почетку двадесетпрвог века. Након представљања основних аргумената о прекаризацији рада, пажња се усмерава ка савременим плесним уметницима као радницима. Истражује се до које мере различити нивои несигурности и нестабилности утичу на њих и утврђују се релевантни аспекти који се односе на друштвено-економску, психичку и физичку несигурност. Износи се претпоставка да је природа таквог посла тесно повезана са растућом неизвесношћу њиховог живота и рада.

Кључне речи: савремени плес, пројекат, прекаријат, тржиште рада, интернационални.

ПОУЗДАНОСТ ТЕРЕНСКИХ ТЕСТОВА ЗА ПРОЦЕНУ РИЗИКА ОД ПОВРЕДЕ ПРЕДЊЕГ УКРШТЕНОГ ЛИГАМЕНТА И МОГУЋНОСТ ЊИХОВЕ ПРИМЕНЕ У ЕСТЕТСКИМ СПОРТОВИМА

Марко КАПЕЛЕТИ¹, Иван Ружић², Игор ЗЛАТОВИЋ¹, Милан МАТИЋ¹, Владимир МРДАКОВИЋ¹

¹Универзитет у Београду, Факултет спорта и физичког васпитања, Београд, Србија

²Универзитет у Бату, Здравствени одсек, Бат, Енглеска

У естетским спортовима технике кретања садрже велики број скокова и промене праваца, што често може довести до бесконтактне повреде предњег укрштеног лигамента. Теренски скрининг тестова за процену ризика од поменуте повреде су: Систем бодовања грешака при доскок-одскоку изведеног са висине од 30 цм (LESS тест); Процена суножног скока из места (ТЈА тест); 2Д метода мерења промене правца кретања (2D-СМ тест). Циљ овог истраживања је процена поузданости поменутих тестова. У истраживање је било укључено 12 физички активних особа (8 мушкараца и 4 жена) просечне старости 25 ± 2 године. Две сесије тестирања су се изводиле у једном дану у циљу процене поузданости унутар једног дана и додатна сесија недељу дана касније за процену поузданости између дана. У циљу одређивања поузданости међу оцењивачима, два мериоца су независно оцењивала све изведене тестове путем јасно дефинисаних скала и критеријума. Резултати показују да је поузданост унутар једног дана одлична за LESS тест и 2D-СМ тест и умерена за ТЈА. Такође је утврђено да је поузданост између дана одлична за 2D-СМ тест (ICC 0,957, SEM 0,44), добра за LESS тест (ICC 0,863, SEM 0,76) и умерена за ТЈА тест (ICC 0,673, SEM 0,20). Додатно, поузданост међу оцењивачима је добра за LESS тест (ICC 0,894, SEM 1,24) и 2D-СМ тест (ICC 0,823, SEM 0,93) и умерена за ТЈА тест (ICC 0,735, SEM 0,60). Резултати овог истраживања показују да поменути тестови испољавају завидан степен поузданости и на тај начин дају подршку у коришћењу ових тестова у спортској пракси у циљу скрининга ризика за бесконтактне повреде предњег укрштеног лигамента.

Кључне речи: колена, скрининг, бесконтактне повреде.

ПОВРЕДЕ У ФОЛКОЛОРУ

Милош МАРКОВИЋ¹, Марија РЕВИЦКА²

¹Универзитет у Београду, Факултет спорта и физичког васпитања, Београд, Србија

²Карлов Универзитет у Прагу, Педагошки факултет, Праг, Чешка

Српски фолклорни плес је физичка активност коју велики број деце и младих упражњава у своје слободно време. Поред добро координисаних покрета и оријентације у простору, захтева и одличну физичку кондицију и издржљивост сваког играча. С обзиром на потребне вештине које захтева, вежбање фолклорног плеса често резултује лакшим или тежим телесним повредама. Циљ овог рада је био да се утврди учесталост и озбиљност повреда код играча српског фолклорног плеса. У раду је примењен дескриптивни метод истраживања. Емпиријски део истраживања је спроведен на узорку младих и одраслих особа узраста од 16 до 30 година који се баве фолклором. Интервјуисани су играчи из 4 културно уметничка друштва (укупно њих 210), а даљи разговор о повредама настављан је са играчима који су изјавили да су имали повреде при фолклорној игри (n=89). Од укупног броја повређених играча било је 35 мушкараца и 54 жене. Анализа резултата је показала да се највећи проценат повреда десио приликом доскока односно пада (39,3%), на другом месту се налазе повреде које су последица континуираног напора (24,7%), на трећем месту се налазе повреде које су настале проклизавањем (20,2%). Када је реч о врсти повреде на првом месту се налази истегнуће (58,4%) док је на другом месту ишчашење (28,1%). Најосетљивији део тела играча је скочни зглоб. Физички напор који изискује фолклорни плес захтева да играчи имају одговарајућу физичку припрему, као и загревање односно истезање након завршених проба и наступа.

Кључне речи: начин повреде, локација повреда, играчи.

КАТЕ КАО ЕСТЕТСКИ ОБЛИК ПРАКТИКОВАЊА КАРАТЕА

Милош МУДРИЋ, Ива БУБАЊА

Универзитет у Београду, Факултет спорта и физичког васпитања, Београд, Србија

Циљ ове студије је истраживање дубине и естетике кате, симболичких борилачких форми, као изузетну форму уметничког израза и праксе у каратеу. Кроз анализу покрета, брзину реакције, контролу покрета, итражавање техничке изврности, естетску симетрију и уметничку интерпретацију, истражује се како кате представљају изузетну естетску форму практиковања каратеа. Овај рад истражује естетску димензију каратеа као „спиритуалну уметност“ где се примарна функција каратеа испољава кроз достизање високог перфекционизма и естетског квалитета извођења симболичких борилачких форми. На овај начин показује се какву улогу имају кате у очувању традиције, као и какву компоненту имају у изражавању уметничке лепоте и индивидуалног стила у оквиру борилачких вештина. Кроз анализу и интерпретацију, утврђено је како кате не само што чувају наслеђе каратеа, већ и постају уметничко дело које истражује хармонију између традиције, технике и уметничке креативности.

Кључне речи: борилачка вештина, уметност, естетика, традиција.

СКИ БАЛЕТ

Огњен ПУЗОВИЋ

Универзитет у Београду, Факултет спорта и физичког васпитања, Београд, Србија

Овај рад има за циљ да представи ски балет као јединствену спортску и уметничку појаву која комбинује технику скијања и елементе балета, представљајући хармоничан спој физичке издржљивости, грациозности и креативности. Овај научни рад истражује еволуцију и дубље значење ски балета кроз време, од његових скромних почетака до савременог периода. Проучавањем историје и развоја спорта, анализирањем интерпретације музике у извођењу открива како се скијаско умеће претаце у изузетно естетску спортску дисциплину. Рад објашњава како се овај спорт развио из импровизованих перформанси на стази у раној фази до организованих такмичења и признавања као званичне дисциплине у скијању. Осим историјског прегледа, рад истражује и суштинске елементе ски балета, укључујући техничке аспекте, физичку припрему и уметничког изражавања. Нагласак се ставља на појаву естетских покрета при извођењу фигура који су кључни због чега се ова спортска дисциплина издвојила. Кроз приступ који обухвата историјске, техничке и уметничке аспекте, рад указује на јединствени свет ски балета, истражујући његову дубљу сврху и допринос спортској и уметничкој заједници.

Кључне речи: балет, скијање, кореографија.

МАРАДОНА И МАЈКЛ ЏЕКСОН: ДУПЛИ ПАС И/ИЛИ ПЛЕС

Сандра РАДЕНОВИЋ, Бранка САВОВИЋ

Универзитет у Београду, Факултет спорта и физичког васпитања, Београд, Србија

Спорт је несумњиво вишедимензионалан и сложен феномен чија је окосница такмичење, односно такмичарска делатност. Поред такмичења као суштинског елемента, подручје спорта обухвата и социјалне, историјске, социолошке, психолошке, економске, политичке, педагошке, медицинске, етичке, филозофске, религиозне, еколошке, културне, правне, техничко-технолошке, естетске и друге аспекте. Естетски аспект спорта се односи на покушаје разматрања спорта као уметничког дела, овај аспект се превасходно усредсређује на лепоту спортске игре, те на видове стваралаштва у спорту. У последње време, постоје озбиљни покушаји заснивања и конституисања естетике спорта као посебне хуманистичке дисциплине. Дакле, естетски аспекти спорта се односе на лепоту спортске игре без обзира да ли је реч о естетским спортовима или „неестетским“ спортовима, или колоквијално говорећи о „грубим спортовима“ попут рукомета, фудбала и тако даље. Отуда се веома често могу чути коментари љубитеља ових спортова да је рецимо: „постигнут леп гол“, „да је укрштање било нестварно лепо“, „да је лепа игра победила“, „да је спортиста извео елегантан потез или лепу асистенцију“, „био је то леп пас“ и тако даље. Као једну сликовиту илустрацију, наведени су коментари прослављеног фудбалера и актуелног селектора фудбалске репрезентације Србије, Драгана Стојковића Пиксија, да је дупли пас са Марадонам исто што и плес са Мајклом Џексоном. У том смислу, лепота спортске игре без обзира да ли је реч о естетским или „неестетским“ спортовима указује на стваралаштво у спорту које код спортских стручњака, али и публике, изазива дивљење без обзира на навијачку опредељеност. Закључује се да постоји потреба за изучавањем естетског аспекта спорта у оквиру социологије и педагогије спорта као хуманистичких дисциплина.

Кључне речи: лепота игре, „неестетски“ спортови, стваралаштво.

АРТИСТИЧНОСТ У ЖЕНСКОЈ СПОРТСКОЈ ГИМНАСТИЦИ

Соња КОЦИЋ-ПАЈИЋ, Марко ЕРАК, Ива БУБАЊА

Универзитет у Београду, Факултет спорта и физичког васпитања, Београд, Србија

Развојни пут женске спортске гимнастике као такмичарске дисциплине био је дуг, променљив, подређен социјалним и културолошким приликама и усмераван актуелним статусом жене у друштву. Кроз еволуцију овог спорта, артистична изражајност се издвојила као компонента која умногоме разликује мушку и женску гимнастику. Циљ рада био је указати на важност те естетске компоненте у извођењу такмичарских састава на тлу и греди, која данас у значајној мери утиче и на резултате у женској спортској гимнастици. Артистичност у извођењу кореографије односи се на лични израз и стил вежбачице у извођењу састава - њену грациозност, женственост, и елеганцију покрета. Међународна гимнастичка федерација је утицала на то, да се тежине ритмичких вежби више вреднују, као и да се одбици који се односе на квалитет извођења састава увећају, како би се диференцирале најбоље појединке по критеријуму артистичности. Ти одбици данас износе и до 1,20 бодова на греди, односно 1,60 бодова на тлу, од укупно 10 бодова. Управо се у том сегменту вежбања, који подстиче изражајност и особеност гимнастичарке путем елеганције покрета, налазе кључни елементи за успех. У тренингу треба неговати индивидуални приступ у раду са вежбачицама, уважавајући њихов лични сензибилитет. Тренер треба да добро познаје Правилник, основне принципе при састављању кореографија, карактер и способности вежбачице, и да приликом креирања кореографије истакне све њене квалитете и прикрије евентуалне недостатке. Треба да стекне знања и вештине, поред оних која се примењују у спортској гимнастици, и из методске припреме која се користи у балету, плесовима и ритмичкој гимнастици.

Кључне речи: гимнастичарке, естетика, уметничка презентација, аутентичност, изведбе, експресија.

НАВИКЕ У ИСХРАНИ ПЛЕСАЧА АНСАМБЛА НАРОДНИХ ИГАРА И ПЕСАМА СРБИЈЕ „КОЛО“

Тијана ГРЧИЋ

Универзитет у Београду, Факултет спорта и физичког васпитања, Београд, Србија

Професионални плесачи изложени су свакодневним вишечасовним вежбањем високог интензитета. Плесаче народне/традиционалне игре, поред изузетне физичке кондиције, краси и способност синхронизације више активности, као што су истовремено певање и играње. Све ово доводи до још интензивнијег оптерећења њиховог организма, како на пољу физичког, тако и у сегменту психичког оптерећења. На квалитет опште физичке спремности професионалних плесача, значајну улогу има и адекватна исхрана. С тим у вези, циљ истраживања је утврдити навике у исхрани плесача Ансамбла народних игара и песама Србије „Коло“. Узорак испитаника представљало је 48 плесача старости од 24 до 53 године, који су професионално ангажовани у ансамблу. За потребе истраживања примењен је упитник о исхрани, који је одобрен од стране Министарства омладине и спорта, Завода за спорт и медицину спорта Републике Србије и Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања. Резултати истраживања су добијени подаци о учесталости конзумирања одређених намирница који указују да постоје бројне неадекватне навике у исхрани професионалних плесача. Закључује се да исхрана професионалних плесача може у великој мери бити коригована у циљу унапређења њиховог општег здравственог стања, а тиме и професионалних перформанси.

Кључне речи: физичка спремност, професионализам, истраживање.

ЗАСТУПЉЕНОСТ ПОСТУРАЛНИХ ПОРЕМЕЋАЈА КИЧМЕНОГ СТУБА У РИТМИЧКОЈ ГИМНАСТИЦИ

Тијана ПУРЕНОВИЋ-ИВАНОВИЋ¹, Верица ВЕЛИЧКОВИЋ¹, Стефан ЂОРЂЕВИЋ¹,
Данијела ЖИВКОВИЋ¹, Анђела ЂОШИЋ¹, Наташа РОШКА², Саша ЈОВАНОВИЋ³

¹Универзитета у Нишу, Факултет спорта и физичког васпитања, Ниш, Србија

²Универзитета у Новом Саду, Факултет спорта и физичког васпитања, Нови Сад, Србија

³Универзитета у Бањој Луци, Факултет физичког васпитања и спорта, Бања Лука, Босна и Херцеговина

Велики број студија наглашава позитиван утицај физичке активности на све аспекте здравља деце и адолесцената и добро је познато да учешће у редовној спортској активности обликује карактер младе особе, побољшава моторичке и координационе способности и значајно утиче на физички развој и држање тела. Међутим, асиметричне физичке вежбе, јединствене за одређени спорт, посебно оне спортове унилатералне природе, могу довести до поремећаја статике кичме, асиметрије трупа и појаве абнормалних закривљености кичме, нарочито у периоду интензивног раста и развоја. Основни циљ овог истраживања је да се утврди врста и заступљеност постуралних поремећаја кичменог стуба у сагиталној и фронталној равни 48 ритмичких гимнастичарки узраста 6 до 18 година, као и да се испитају разлике између 25 јувенилних (до 10 година старости) и 23 адолесцентних (преко 10 година старости) ритмичких гимнастичарки. Утврђене су њихове основне карактеристике (узраст, телесна висина и маса и индекс телесне масе), као и постурални статус кичменог стуба применом SpinalMouse-а. Подаци су анализирани (дескриптивна статистика, Kolmogorov-Smirnov тест, ANOVA, Хи квадрат тест) помоћу SPSS 21.0 и добијени резултати показују да велики проценат ритмичких гимнастичарки има постуралне поремећаје кичменог стуба у сагиталној (64.6%), али и у фронталној равни (77.1%), као и да су равна леђа чест поремећај код ових спортисткиња. Када се упореде величине кривина кичменог стуба гимнастичарки јувенилне и адолесцентне доби, статистички значајне разлике постоје само када је реч о кифози ($p=0.037$), и то „у корист“ старијег субузорка. Овакви резултати (присуство лордозе, сколиозе и мање присуство кифозе) нису изненађујући ако се узму у обзир техничко-тактички захтеви ритмичке гимнастике, која спада у спортове асиметрије.

Кључне речи: спортови асиметрије, кифоза, лордоза, сколиоза, равна леђа.

EFFECTIVENESS OF THREE TRAINING METHODS IN TEACHING SOCIAL DANCES TO YOUNG SCHOOL-AGE CHILDREN: A COMPARATIVE STUDY

Saša JOVANOVIĆ¹, Aleksandra BELIĆ¹, Snežana BIJELIĆ¹, Tijana PURENOVIĆ-IVANOVIĆ²

¹University of Banja Luka, Faculty of Physical Education and Sport, Banja Luka, Bosnia and Herzegovina,

²University of Niš, Faculty of Sport and Physical Education, Niš, Serbia

Structured physical activity programs are crucial for promoting youth physical activity, such as physical education (PE) classes, organized sports, and after-school programs. This research aims to evaluate the effectiveness of three training methods for selected and adapted social dances. A random stratified sample of 58 respondents (29 girls and 29 boys) with average age: 9.1 ± 0.5 years, was drawn from this population. The research involved three training programs: a game-based program, a program following the classical method of PE, and a program based on the principles used by dance sports clubs. The treatment extended over 18 weeks, twice a week for 45 minutes. The game-based program showed significant advantages in general dance assessment (menuet, polka, and salsa) with p-values of 0.015, 0.034, and 0.017, respectively. Additionally, significant differences were observed for technique assessment between the game-based program and the teaching program (menuet and salsa, p-values of 0.002 and 0.003) and between the game-based program and the training program (twist, p-value of 0.001). Finally, the rhythm assessment revealed significant distinctions between the game-based program and the teaching program (menuet, polka, and salsa, p-values of 0.002, 0.025, and 0.002), as well as between the game-based program and the training program (polka and twist, p-values of 0.028 and 0.002). These findings suggest that the game-based program showed promising outcomes in this select sample of students for the chosen dances. However, further verification on a larger sample with additional variables is warranted.

Key words: methodology, learning, youth physical activity.

ИНДЕКС АУТОРА

- Агота ВИТКАИ-КУЧЕРА - 13
Александра БЕЛИЋ - 38
Александра СЕПЕР - 14
Ана ОРЛИЋ - 26
Анастасија КОЦИЋ - 15, 23
Анђела ЂОШИЋ - 37
Ања ЈОВАНОВИЋ - 16
Бранка САВОВИЋ - 34
Верица ВЕЛИЧКОВИЋ - 37
Владимир МИЛЕТИЋ - 17, 19
Владимир МИЛОШЕВИЋ - 26
Владимир МРДАКОВИЋ - 28, 30
Гордана ВЕКАРИЋ - 18
Данијела ЖИВКОВИЋ - 37
Дарко МИТРОВИЋ - 17, 19
Жељко РАЈКОВИЋ - 17, 19
Ива БУБАЊА - 20, 32
Иван РУЖИЋ - 30
Иван ЂУК - 23
Ивана КОМПИРОВИЋ - 21
Ивана МИЛАНОВИЋ - 26
Ивана ТОМИЋ - 22
Игор ЗЛАТОВИЋ - 28, 30
Јелена АЛЕКСИЋ - 15
Јефимија СТОИЧИЋ - 15, 23
Јована ТРБОЈЕВИЋ ЈОЦИЋ - 24, 25
Кристина БАЛАЋ - 24, 25
Лидија МОСКОВЉЕВИЋ - 22
Магдалена ВУЛОВИЋ - 24, 25
Маида ДРНДИЋ - 26
Маја ЛАЗОВИЋ - 29
Маја ЛАЗОВИЋ - 28
Маја С. ВУКАДИНОВИЋ - 27
Марија РЕВИЦКА - 31
Марко ЕРАК - 20, 35
Марко КАПЕЛЕТИ - 28, 30
Милан МАТИЋ - 14, 28, 30
Милош МАРКОВИЋ - 31
Милош МУДРИЋ - 32
Наташа РОШКА - 37
Ненад ЈАНКОВИЋ - 14
Небојша ЈОТОВ - 17, 19
Огњен ПУЗОВИЋ - 33
Сандра РАДЕНОВИЋ - 34
Сања МАНДАРИЋ - 22
Саша ЈОВАНОВИЋ - 37, 38
Светлана ПЕТРОНИЈЕВИЋ - 21
Слободанка ДОБРИЈЕВИЋ - 14, 22
Соња КОЦИЋ-ПАЈИЋ - 20, 35
Снежана Бијелић - 38
Стефан ЂОРЂЕВИЋ - 37
Тијана ГРЧИЋ - 36
Тијана ПУРЕНОВИЋ-ИВАНОВИЋ - 37

Путевима кореографских рукописа

Република Србија

МИНИСТАРСТВО НАУКЕ,
ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА
И ИНОВАЦИЈА

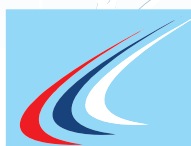
КОЛО

ФАКУЛТЕТ
ДРАМСКИХ
УМЕТНОСТИ
У БЕОГРАДУ

ФАКУЛТЕТ
МУЗИЧКИХ
УМЕТНОСТИ
У БЕОГРАДУ

КЛИЗАЧКИ САВЕЗ СРБИЈЕ
SERBIAN SKATING ASSOCIATION

ГИМНАСТИЧКИ САВЕЗ СРБИЈЕ

Savez za sinhrono
plivanje Srbije

Удружење
Балетских
Уметника
Србије

9 788689 773842